

Glas delavca

List za vsa delavska vprašanja

Izhaja tedensko vsak petek

Ljubljana, dne 13. maja 1938

Leto II. — Štev. 7-a

Pred kongresom Strokovne Komisije

Pred kongresom Strokovne Komisije smo. Čez dva tedna bodo predstavniki delavstva vseh strok in iz cele Slovenije delali račun čez dve leti poslovanja Strokovne Komisije, od zadnjega kongresa l. 1936. Obenem pa bodo zbrani predstavniki vsega razredno organiziranega delavstva Slovenije določali smernice delovanja našega strokovnega pokreta za prihodnji dve leti. — Sklepi kongresa Strokovne Komisije so obvezna navodila za vse naše organizacije. Zato je zelo važno za cel naš pokret, kakšni bodo ti sklepi, kajti od njih zavisi v prvi vrsti razvoj pokreta v Sloveniji. Drugi pogoj pa je seveda, kako se bodo ti sklepi v vsakem kraju, v vsaki podružnici izvršili.

Iz bilance delovanja Strokovne Komisije v zadnjih dveh letih se mi lahko marsikaj naučimo. Notranja neenotnost in razbitost, ki je šla celo do izključevanja iz organizacij, je ta pokret zelo oslabil in onemogočila, da bi se uspešno razvijal. To so izkoristili podjetniki in reakcija in zadali celo vrsto težkih udarcev našemu gibanju. V prvi vrsti pa skušajo zdrobiti moč delavstva z ustvarjanjem svojega podjetniškega strokovnega gibanja, ki danes že hoče imeti popoln monopol za organiziranje slovenskega delavstva. Vse to mora imeti kongres pred očmi, ko bo začrtal smernice za bodočnost.

Posebno pazorno bo moral kongres paziti na eventualne separatistične težnje, če bi se pojavile na kongresu. Take težnje, da bi se v Sloveniji strokovno gibanje čim bolj odcepilo od ostalega delavskega gibanja, v državi brez dvoma obstojijo. Te težnje pa so reakcionarne, ker če bi se uresničile, bi bilo celo naše strokovno gibanje oslabiljeno. Proletariat namreč priznava in podpira boj za samostojnost narodov in torej tudi separatistična narodna gibanja. Toda v delavskem gibanju je vsak separatizem škodljiv, kajti delavski razred lahko zmaga le, če je v vsaki državi in na celem svetu čim bolj enoten.

Če se kje pojavi v delavskem gibanju separatizem, t. j. želja, da se kaka pokrajina čim bolj osamosvoji in loči od delavskega gibanja v drugih pokrajinah, se ponavadi za tem skrivajo ali vplivi buržoazije, ki hoče razbiti enotnost mednarodnega proletariata, ali pa skriti interesi poedincev, ki bi se radi osamosvojili, da bi v tisti pokrajini po svoji volji in brez kontrole gospodarili. Lahko je pa oboje. — V vsakem slučaju je to proti interesom delavskega gibanja in je treba zato take separatistične težnje preprečiti. Zato mora kongres Strokovne Komisije manifestirati tesno povezanost in enotnost s celokupnim razrednim strokovnim gibanjem v državi.

To enotnost vsega pokreta pa mora kongres Strokovne Komisije v prvi vrsti manifestirati s tem, da bodo vsi sklepi kongresa v duhu sklepov, ki jih je URS-ov kongres sprejel za celo državo. Nihče ne more trditi, da so v Sloveniji take posebne razmere, za katere sklepi URS-ovega kongresa ne morejo veljati, ker je kongres upošteval razmere vseh pokrajin v državi in so bili na njem zbrani delegati iz vseh krajev države. Kdorkoli bi se postavil proti tem sklepom ali jih poskušal izigrati in sabotirati, ta se postavlja nasproti volji celokupnega organiziranega delavstva v državi in razbija enotnost.

Črna lista

Podjetniki se poslužujejo vseh sredstev, da uničijo borbenost in enotnost delavstva. Ni jim dovolj, da najbolj borbene delavce mečejo iz tovarn, ampak se trudijo, da jih popolnoma onemogočijo in uničijo. Ta namen imajo »črne liste«. Tako »črna lista« organizirajo te dni podjetniki v Sloveniji. Evo dokaza za to:

Strogo zaupno!

Društvo industrijcev in veletrgovcev
v Ljubljani.

Okrožnica vsem p. n. društvenim članom,
v roke gg. šefom.

Črna lista uslužbencev.

Društvo vodi v svojem informacijskem
arhivu

Črna lista uslužbencev

iz katere daje gg. članom podatke, kadar
bi jih želeli dobiti.

Gre izključno za evidenco uslužbencev, ki so ali so hoteli svojega delodajalca materijelno oškodovati, bodisi, da so ga okradli ali si samovoljno prilastili, oziroma pridržali vplačila, namenjena njemu (inkaso brez pooblastila), bodisi, da so v zlohotnem namenu izdajali poslovne tajnosti (davčni ovaduh in drugo) ali uveljavljali po prekinitvi službenega razmerja prekomerne zahteve, n. pr. za nadure in mu s tem prizadejali ali hoteli prizadeti občutno materijelno škodo.

Cepnav je naše uslužbenstvo v pretežni večini zanesljivo in korektno, je vendarle treba z vsemi razpoložljivimi sredstvi od nadaljnjega zaposlenja v obratih društvenih članov izločiti ono prav neznatno število nezanesljivcev, katerih početje — ko je korektnih, poštenih in zanesljivih ljudi dovolj na razpolago — ni mogoče kvalificirati drugače, kakor z zločinom.

P. n. društveni člani se zato v njih lastnem interesu vabijo, da sporočijo imena takih uslužbencev podpisane tajništvo hkrati s konkretno navedbo dejanja, ki so ga zagrešili in ki jih diskvalificira za ponovno namestitev v dosedanjem ali sličnem službenem svojstvu. O njih se vodi posebno stroga evidenca.

Podpisano tajništvo pa si dovoljuje vse gg. člane tudi opozoriti na umestnost, da si o vsakem kompetentu za kakršnokoli namestitev (pisarniške moči, potnike, zastopnike, kvalificirane strokovne delavce itd.) pred namestitvijo preskrbe v društveni pisarni informacije. Društvena pisarna bo v takem primeru s pomočjo svojih zanesljivih in vseskozi objektivnih zaupnikov preskrbela nele podatke o strokovni sposobnosti, marljivosti in uporabnosti reflektanta, ampak tudi točen življenjski potek o njem samem, kakor tudi o njegovih rodbinskih odnosih in zlasti tudi o tem, ali je bilo njegovo dotedanje službovanje v vsakem pogledu zanesljivo in korektno.

Naloga kongresa je, da po temeljitim razpravljanju o obstoječem stanju v Sloveniji (položaj delavstva, njegove zahteve, položaj strokovnega gibanja itd.) prinese sklepe, ki bodo konkretizirani in izdelani za naše razmere v Sloveniji.

Posebno važno je, da kongres Strokovne Komisije konkretizira sklepe URS-ovega kongresa o akcijski in organizacijski enotnosti in da likvidira vse obstoječe spore, ki so strokovnemu gibanju v Sloveniji prinesli toliko škode.

Uspeh kongresa in bodoče delo v naših organizacijah pa ne zavisi samo od dobrih sklepov in resolucij, ampak predvsem od tega, kako se bodo izvajale v praksi. Zato mora odbor Strokovne Komisije, ki bo sklepe kongresa moral izvršiti, biti garancija, da se bodo smernice kongresa URS-a in Strokovne Komisije v resnici pravilno in enotno izvrševale. To pa bo mogoče le, če bo že sam predstavljajal enotnost vsega svobodnega strokovnega pokreta v Sloveniji.

Razmeroma malenkostna informacijska pristojbina se bo vsakemu delodajalcu brez dvoma izplačala in si bo s prejeto informacijo že v naprej na jasnem, koga namerava namestiti v svojem obratu in mu zaupati vpogled v njegovo poslovanje.

Gg. člani se v lastnem interesu ponovno vljudno vabijo, da uvažujejo ta poziv.

V Ljubljani, dne 15. marca 1938.

Tajništvo.

Podjetniki so spretni ljudje, skrivajo svoje temne namene za navidez nedolžno krinko, da je črna lista namenjena le za defraudante in druge kriminalne elemente. Toda kdor pazljivo čita dopis in pozna metode podjetnikov, lahko vidi, da je glavni namen onemogočiti zaposlitev vsem delavcem in nameščencem, ki jih je zaradi boja za svoje pravice vrgel en podjetnik na ulico.

To podjetniki niti preveč ne skrivajo, ker jasno označujejo med take »kriminalce« tudi one, »ki so uveljavljali po prekinitvi službenega razmerja prekomerne

zahteve n. pr. za nadure«. Kdor torej zahteva izplačilo nadur, ki mu po zakonu pripadajo, ta je »nezanesljivec, katerega početje se ne da kvalificirati drugače kot z zločinom«. Ti in drugi taki nezanesljivci bodo prišli na črna listo in nikjer ne bodo našli zaposlitve.

V čem je torej stvar? V tem, da imajo industriji in veletrgovci s svojo »črna listo« namen direktno izigravati zakone in zakonite pravice in se boriti proti njihovega izvrševanja. »Črna lista« slovenske industrije je torej naperjena proti zakonu in je zato zločinsko početje. Zato bi morala država prepovedati in preprečiti vse tajne protizakonite črne liste.

Danes se to najbrž ne bo zgodilo. Zato pa mora delavstvo tembolj čvrsto in odločno samostojno nastopiti proti takim »črnim listam«. Rešitev pred »črnimi listami« je v močni in trdni organizaciji, ki se bo lahko borila za vsakega človeka, ki bi ga hotel podjetnik postaviti na cesto. Proti združenemu kapitalu postavimo združene enotne strokovne organizacije.

Zato: delavci, organizirajte se!

Zunanja politika

Za zeleno diplomatsko mizo . . .

Politično ozračje je polno napetosti. Diplomati in državniki so stalno na potu, da bi ogromne strele, ki groze zažgati svet na novo, speljali po diplomatskih strelodvih na manj nevarna pota. Toda tako delo je skoro brezupno. Komaj je odstranjena ena nevarnost, že se pojavi nova, še večja.

Ko so se konec aprila sestali v Londonu angleški in francoski državniki, je svetovni javnosti za malenkost odleglo. Stališče, ki so ga Angleži in Francozi zavzeli do Českoslovaške, je vsaj deloma potolažilo ogroženo republiko. Zanašati pa se mora še vedno predvsem na lastno obrambo in pomoč tistih držav, ki ji ohranjajo zvestobo brez vseh pridržkov. Prav tako so za sedaj tudi samo še obljube, da se bosta začeli Anglija in Francija zanimati za ostale države v Srednji Evropi. Najvažnejši uspeh londonske konference je pač, da sta se Anglija in Francija v vojaških zadevah povezali skoro tako močno kakor v najtežjih trenutkih preteklo svetovne vojne. V tej vojaški zvezi je grožnja tistim, ki netijo vojni požar, je pa tudi znamenje, kako blizu nam je nov svetovni pokolj.

Odgovor na londonsko konferenco je bil sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem v Rimu. Uspehi se bodo kmalu pokazali v dejanjih.

Mala antanta pa je v Sinaji ponovno ugotovila enotno gledanje Romunije, Čehoslovaške in Jugoslavije na vse mednarodne dogodke, pri čemer lahko vsaka od teh držav dela tako, kakor se ji zdi najbolj primerno v danih razmerah.

Na bojnem polju . . .

Španija: Z ogromno premočjo v orožju (letala, tanki, topovi nemškega in italijanskega izvora) se je generalu Franku posrečilo prodreti do morja. Madrid in Barcelona sta tako ločena. Posledice pa niso take, kakor so jih pričakovali vojaški strokovnjaki. Špansko ljudstvo

Le v organizaciji je moč!

se kljub temu še vedno junaško bori za republikansko vlado.

Kitajska: Osmo armada pod poveljstvom Ču-Deja je očistila pokrajino Šansi japonskih čet in napada že Suijuan. Najvažnejši pa je poraz japonskih armad pri Tajerčvangu, kjer sta se hoteli združiti severna in južna japonska armada v pokrajini Šantung. Med japonskimi vojaki se vedno bolj širi obup, zato prestopajo na kitajsko stran. V ozadju japonske fronte gospodarijo partizanski oddelki, ki groze Nankingu in Pekingju. Nove japonske čete sploh ne pridejo do fronte, ker jih partizani uničujejo že preje.

Francija

Razvrednotenje franka, ki ga je izvedla Daladierova vlada, je omajalo to vlado, ki naj bi združila vso Francijo v obrambi domovine. Taka pot pa ni prava pot za dosego visokega cilja. Delavci, kmetje in mali varčevalci so ogorčeni zaradi poslabšanja, ki je nastalo z razvrednotenjem. S tem se zmanjšujejo mezde, prihranki, cene kmetiskim izdelkom. Pač pa se finančni mogotci pri tem počutijo boljše, toda ti ne bodo branili Francije na bojnem polju.

Pred preokretom v španski vojni

Vojni minister Združenih držav je imel govor, v katerem je ostro nastopil proti raznim diktaturam, ki pripravljajo vojno. Rekel je, da so demokracije pacifistične in da niso dovolj storile proti tem nameram diktatur in da je zato treba nastopiti dokler je še čas.

Istočasno poročajo listi, da pripravlja Roosevelt zakon, ki bo dovoljeval izvoz orožja v republikansko Španijo. To bi seveda položaj v Španiji zelo spremenilo, ker ne bi samo Franko svobodno dobival pomoč iz inozemstva.

Ta korak Amerike je razumljiv tudi zato, ker je Amerika hud nasprotnik Anglije. Anglija je s svojo močjo in politiko popuščanja vojnim napadalcem stopila v ospredje svetovne politike. Namen Amerike je gotovo oslabiti Anglijo in obenem ojačiti fronto proti diktatorski trozvezi.

Notranja politika

»Jutro« naprodaj? »Slovenec« pod tem naslovom piše, da Ribnikar prodaja »Jutro« in sicer celo krogom, ki so bližju JRZ. Toda »Slovenec« marsikaj piše. Gotovo pa so bolj resnična njegova namigovanja, da se Kramer ponuja JRZ, da pa ga smatrajo za »prelahkega«. Izgleda, da res dr. Kramer ponuja vstop v JRZ, da pa so v JRZ spori ali naj se sprejme ali ne.

V Novem mestu je bil na velikonočni ponedeljek uspel sestanek kmeto-delavskega pokreta (dr. Lončar). Navzočih je bilo 20 predstnikov občinskih organizacij, dr. Lončar in bivši kandidat za parlam. volitve Krunoslav Batušić iz Zagreba.

Dr. Maček v Beograd? Napoveduje, da bo v kratkem prispel voditelj kmeto-demokratske koalicije (KDK) v Srbijo, kjer bo po izjavi prvaka HSS dr. Šuteja »povedal svojo moško besedo«. Njegov prihod bo predstavljal baje začetek močne in načrtne akcije med ljudstvom na vseh straneh.

Dr. H. Krizmen, prvak SDS, se je v Beogradu sestel s prvaki vojvodinske in srbske ZO.

O kongresu URS-a in Jugorasa, ki sta najvažnejša dogodka naše notranje politike, poročamo obširno na drugem mestu.

»Hrv. dnevnik«, poluradno glasilo dr. Mačka, ostro zavrača vesti, da obstoje v KDK spori, in da HSS izgublja svoje pristaše med inteligenco in kmeti. V odgovor navaja, da obstoji v KDK enotnost in sloga, kakršne še ni bilo v vseh 10 letih sodelovanja med HSS in SDS.

Glede inteligence podčrtava pomen volitev v Zdravniško komoro, kjer je prodrla Mačkova smer. Kar se tiče kmetov pa pravi, da množica pisem, ki jih vodstvo HSS dobiva iz vasi, najbolj zgovorno pričajo, da ne more biti govora, da bi hrvaški kmetje bili proti svoji lastni kmetijski politiki.

V Mladenovcu in Lazarevcu je bilo prejšnji teden veliko zborovanje srbske ZO.

Potovanja naših ministrov. Pred kratkim se je vrnil iz Italije prometni mi-

nister g. Spaho. Minister za telesno vzgojo g. Miletić je vrnil obisk vodji hitlerjevske mladine Balduru von Schirachu in si ogledal razne narodno-socialistične mladinske in druge ustanove. Izkušnje bo vpošteval v Jugoslaviji posebno pri osnovanju višje šole za telesno vzgojo. V Nemčiji se mudi tudi g. Dura Janković, bivši minister. Informiral se je predvsem o ustroju nar. socialistične stranke.

Klevetanje francoskega lista zavrjneno, je naslov vesti, ki jo prinaša »Slovenec« (21. IV.), in ki se glasi: »V zadnjem času je opozicija širila po vsej državi, posebno pa še v Sloveniji, vest, da je Mussolinijev organ »Giornale d'Italia« prinesel članek, v katerem je trdil, da je jugoslovanska vlada obljubila Italiji, da bo uvedla v Jugoslaviji fašistični režim.« Pariški tednik »L'Europe Nouvelle« je pisal, da je omenjena vest v označenem italij. listu izšla, toda je bila naknadno odstranjena iz lista. Zdaj se vodi o tem polemika in francoski list obljublja, da se bo opravičil, čim dožene svojo zmotu.

V splitski »Novi dobi« pobija dr. Leontić trditve hrv. klerikalnega tiska, da je pristala KDK na osnovanje nekakšne ljudske fronte v Jugoslaviji, in da so glavni poborniki te misli samostojni demokrati (SDS). Pisec pravi dalje, da prvaki ZO nimajo pravice v teh resnih časih odbijati sodelovanja ostalih demokratskih skupin, ki tudi težje za uvedbo demokracije. Interesi cele države, zlasti pa Hrvatov nalagajo dolžnost sprejeti pozitivno sodelovanje teh skupin.

G. G. Janković je na neki seji JRZ označil stališče JRZ do demokracije: »Mi smo demokratični samo, kjer demokracija ne more škodovati, a nismo, niti ne bomo, kjer bo to škodovalo koristim državne celote in narodnemu edinstvu.«

(»Slovenija«.)

Agitirajte za naš list!

Zakaj delovna taborišča?

Jugoslovansko društvo za ceste bo imelo meseca junija v Ljubljani občni zbor. Na njem bo g. Simeon Dabić, generalni inspektor ministrstva za gradbo, imel referat o potrebi uvedbe obvezne delovne službe v naši državi sploh, posebno pa pri gradnji cest. Gotovo bo društvo po tem poročilu zahtevalo od vlade, da se uvede taka delovna služba.

Če bi se uvedla taka delovna služba, bi morali vsi moški, pred ali po vojaškem roku, za šest mesecev ali eno leto vršiti tako službo. Obvezniki morajo v posebna taborišča, kjer so organizirani v čete in delovne bataljone. V taboriščih vlada vojaški red in disciplina. Delo ni plačano.

Društvo za ceste bo predložilo vladi že gotov predlog zakona. G. Dabić pravi, da je nujno potrebno, da se v Jugoslaviji gradijo avtomobilske ceste, v prvi vrsti za tuje avtomobiliste-turiste.

Za to je pa potreben denar, gradbeni material in delovna sila. Denar bi si sposodili, delovno silo bi z delovno službo dobili zastonj in gradbeni material bi tudi dobili s to brezplačno delovno silo. Na ta način bi z majhnimi sredstvi prišli do lepih avtomobilskih cest. G. Dabić je proti kuluku, ki je pri nas že bil uveden. Pravi, da se kuluk ni obnesel, ker delavec ni bil prisiljen tako delati, kakor bi bil v delovnih taboriščih.

Delavstvo in vsi pošteni ljudje sploh bodo odklonili tako obvezno delo. Ali je to kak način reševanja brezposelnosti, da se mladino pošlje na brezplačen kuluk? Avtomobilske ceste naj se le gradijo, toda ne da jih gradijo delavci zastonj. Delavci naj se pošteno plačajo, država pa naj dobi sredstva od tistih, ki jim bodo te ceste v prvi vrsti služile, t. j. industrija, veletrgovina in letovišča.

Zborovanje stavbincev v Ljubljani

Polnih šest mesecev trajajo pogajanja za sklenitev nove kolektivne pogodbe za stavbno stroko v Sloveniji. No, vendar vsa pogajanja niso prinesla tistega rezultata, ki so ga pričakovali gradbeni delavci v Sloveniji, osobito v Ljubljani. Na prvi poravnavi po čl. 15 uredbe o min. mezdah je prišlo do sporazuma tudi glede mezd, seveda s pridržkom, da obe stranki svoje člane predhodno konzultirata.

Tako se je zborovanje stavbnega delavstva dne 7. t. m. v Ljubljani, sklicano po Savezu Gradjevinskih Radnika, vršilo o tem, da li se podpiše ali ne. —

Zborovanje, ki se ga je udeležilo kakih 1000 delavcev, je pokazalo, da zna ljubljanski stavbinski delavec preceniti situacijo v kakršni se nahaja in po tem pravilno usmerja korake v svoji sindikalni borbi.

O poteku pogajanj je poročal s. Stan-ko Jurij, referent Del. zbornice. V svojih izjavah je nazorno očrtal vse težkocče, ki jih imajo delavski zastopniki na pogajanjih vsled stališča podjetnikov, ki so do zadnje poravnave spreminjali svoje predloge in odločno odbijali kako večje povišanje mezd. Izgovarjali so se na to, da se je silno razširilo šušmarstvo,

ki odvzema delo podjetjem in pri katerih se sploh ne upošteva kol. pogodba. Nekatera združenja gradbenih podjetnikov iz bivše Štajerske so celo izjavila, da se ne bodo pogajala. Seveda je moglo priti do tega le zato, ker delavci pri teh združenjih niso močno organizirani, kajti od 14—15 tisoč stavbnih delavcev v Sloveniji je organiziranih v razredni strokovni organizaciji le 2000.

Položaj stavbnih delavcev v Jugoslaviji je v svojem referatu pojasnil s. Valjin Blaž, tajnik zagrebške podružnice SGRJ. Iz njegovega poročila je razvidno, da je tudi v drugih krajih naše države letos silno težka borba gradbenega proletarijata za izboljšanje plačilnih in drugih delovnih odnosov. Vsled nastopajoče nove gospodarske krize, ki izgleda, da bo hujša od zadnje in vsled splošnega političnega položaja je oddanih silno malo stavbnih del ter lastniki celo dela, ki so bila že oddana, preklicujejo. Poudaril je, da stavbno delavstvo v Jugoslaviji stoji v defenzivi svojih v borbi doseženih pravic. Tako je n. pr. zagrebška podružnica SGRJ podaljšala samo staro kol. pogodbo. Njegovo mnenje je bilo, da stavbni delavci v Sloveniji podpišejo kol. pogodbo in se ne pustite izigrati s strani podjetnikov. Z akcijo, ki bi sledila v nasprotnem primeru in ki bi bila skrajno riskantna glede na to, da je še mnogo delavstva nezaposlenega, bi tudi izgubili okvirno pogodbo, ki je velik uspeh v borbi gradbenega delavstva v Sloveniji. Okvirne pogodbe za celo pokrajino nimajo stavbni delavci, razen slovenskih, nikjer v državi, ter o njej šele sanjajo.

O mezdah, ki so bile predlagane na poravnavi, je poročal s. Tratar Ignac, tajnik podsavne uprave SGRJ za Slovenijo. Cela mezdana tabela je razdeljena na 5 mezdnih razredov. Za Ljubljano, ki pride v prvi mezdni razred, bi v slučaju podpisa prišle v veljavo sledeče urne mezde: za zidarje in tesarje izpod 3 let prakse Din 5.25, za iste nad 3 let prakse Din 5.75 polovica, polovica pa Din 6.—, pomožni delavci Din 3.75 in to minimalno. Določena je mezda tudi za bodoče leto in sicer za zidarje in tesarje minimalno Din 6.—, za pomožne delavce Din 3.85.

Delavci teh mezd niso sprejeli z zadovoljstvom, ker nikakor ne odgovarjajo njihovim življenjskim potrebam, vendar pa so vsled neugodne situacije pristali na podpis, s pridržkom, da si v ugodnejšem momentu priborijo boljše mezde, ki bodo odgovarjale rastoči draginji.

V zaključnem referatu je s. Berdajs poudaril, da je sedaj prva in najvažnejša naloga stavbnega delavstva, da pojača vrste razredno borbene strokovne organizacije, kajti le tako bo mogoče, da te mezde uveljavi in jih v bodoče izboljša.

Gibanje stavbincev v Trbovljah

Zaradi precejšnjega zanimanja tukajšnjih stavbinskih delavcev — ki so zaposleni pri modernizaciji cementarne in električne centrale — za mezdana pogajanja, ki jih vodi te dni Zveza Stavb. Del. Jugosl. (Podzveza za Slovenijo v Ljubljani), je sklical njen tajnik s. Tratar iz Ljubljane za dne 8. aprila 1938 ob 6. uri sestanek, ki se je vršil v gostilni Weber. Na tem sestanku je poročal tajnik s. Tratar obširno o poteku pogajanj za novo kolektivno pogodbo v stavbni stroki, ki so se dosedaj vršila v Ljubljani.

Navzočji stavbinci, ki jih je bilo preko 50, so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem s. Tratarja. Takoj za tem se je osnoval štiri članski odbor, ki si je vzel za resno nalogo pridobivati člane za stavbinsko organizacijo, obenem pa bo izvršil priprave za volitve zaupnikov. Vseh tukaj zaposlenih stavbinskih delavcev je približno 120—140.

Sodrug! Stara kolektivna pogodba je prenehala z 31. marcem t. l. Nastopilo je brezpogodbno stanje. Sedaj gre za to, da delavstvo očuva svoje plače na

dosedanji višini, dokler ne bo podpisana nova pogodba, s katero se morajo delavske plače zvišati, da bodo odgovarjale stvarnim potrebam stavbnega delavstva.

Za doseg tega je potrebno sodelovanje vsega stavbinskega delavstva v Sloveniji.

Vsi na branik za svoje delavske pravice! Vsi v svojo delavsko razredno strokovno organizacijo!

Film o Češkoslovaški

Ravno te dneve prinašajo naši meščanski listi obširna poročila o izredno uspešnih predavanjih o Češkoslovaški. Ob tej priliki so se proizvajali tudi lepi filmi o tej državi demokracije.

Tudi pri nas smo imeli prošli mesec priliko videti ta film, ki ga je prikazoval Sokolski dom. Žal, da je bila dvorana — ki je ob drugih prilikah odlično zasedena — tokrat skoro popolnoma prazna. To seveda človeka neprijetno dirne, posebno ko od časa do časa čitamo po današnjem meščanskem tisku, o zahtevi po čim tesnejšem kulturnem sodelovanju z brati Čehoslovaki ter o tolikokrat poudarjenem geslu: **zvestobo za zvestobo**. V tem oziru naj nam bodo v lep zglede Srbi, kjer so se pretvorila vsa predavanja pri njih v toplo in iskreno manifestacijo za Čehoslovaško. Film sam je bil v vseh ozirih zelo zanimiv. Seznanjal je gledalce z lepimi pokrajinskimi slikami, češke in slovaške narodne noše, zlasti pa so bile zanimive scene iz življenja velikega pokojnika T. G. Masaryka, prvga predsednika in ustvaritelja svobodne Češkoslovaške, ter njegovega vrednega naslednika Ed. Beneša. Film je zaključil prikaz manevrov moderne češkoslovaške vojske, ter njeno pripravljenost proti eventualni invaziji fašističnega barbarstva. S kulturno-vzgojnega stališča bi bil film primeren tudi, da bi si ga ogledala šolska mladina. Slab obisk je brezdvomno slaba legitimacija za agitacijo na bližnji vsesokolski zlet v Prago, ki ga priredi češkoslovaški Sokol, ki je osnovan in zgrajen na demokratični podlagi.

Obiskovalec.

Kultura

Umrli je v Berlinu velik pobornik za mir, pisatelj K. Ossietzky. Zapiral ga je že prejšnji republikanski režim, bil je v koncentracijskih taboriščih itd. Dobil je Nobelovo mirovno nagrado, ki mu jo je pa odvetnik poneveril. Ossietzky, veliki borec in pisatelj, bo človeško čutečemu človeštvu svetel primer požrtvovanja.

Ljubljansko gledališče igra Nušičevega »Pokojnika«, v katerem letos umrli pisatelj prikazuje veliko gnilobo visoke družbe, ki se pri izbiri sredstev za bogatenje poslužuje vseh umazanij. Izvrstno igro naj si vsakdo ogleda, kakor naj nihče ne zamudi rusko igro »Izpit za življenje« pisatelja Švarkina, avtorja znanega »Tujega deteta«. Igra je velika umetnina, kar priznavajo vsi brez izjeme. Pokazana je razlika med staro, pokvarjeno generacijo in novim, zdravim svetom. Vse je pa jasno, vseskozi zanimivo, duhovito, prvovrstno. Režira Stupica. Dobra je tudi Synekova »Nočna služba«, v kateri se postavi časnikar proti višji družbi. Režira Kreft.

Revije: »Dejanje«, ki ga izdajajo demokratični katoliki, prinaša vrsto razprav, ki zaslužijo vso pozornost. Reviji je pri srcu slovenski delovni človek, zavzema se za mir in takšno sožitje ljudi, ki ga narekuje pravo krščanstvo. — Po uspehu »Dejanja« je začel spet izhajati »Dom in svet«, ki so ga lani ustavili zaradi Kocbekovega »Razmišljanja o Španiji«. — »Ljubljanski zvon« ima zanimive prispevke urednika Juša Kozaka in drugih sotrudnikov o važnih sodobnih problemih. Dobro je zastopano leposlovje, omeniti je zlasti Ingoličev povest o štajerskem nemškutarju in Brnčičeve »Zapiske iz ječe«. Revija je vseskozi demokratično in slovansko usmerjena! — »Modra ptica« prinaša v letošnjih številkah razne literarne razprave in belež-

Manifestacija delavske enotnosti na IV. kongresu URSS-a

Za Veliko noč se je v Zagrebu vršil IV. kongres URSS-a. URSS-ovi kongresi, ki se vršijo vsaka štiri leta, so vedno pregled moči našega razrednega strokovnega gibanja v državi. Letošnji kongres je pokazal, da je URSS sila, s katero morajo vsi sovražniki delavstva računati. Na kongresu je bilo 222 delegatov iz vseh krajev države. Zastopali so 56.000 redno in 40.000 neredno plačujočih članov, t. j. okoli 100.000 organiziranih delavcev. Na kongresu so bili tudi: zastopnik strokovne internacionale in predstavniki češkega, danskega, holandskega, švedskega in madžarskega proletariata.

Kongres je pregledal borbe in uspehe štirih let in ugotovil velik porast aktivnosti delavstva v boju za svoje zahteve in velik porast moči v strokovnih organizacijah organiziranega delavstva. Kongres je preresetal vsa aktivna vprašanja in prinesel o njih sklepe, ki so velike važnosti za razvoj vsega strokovnega gibanja v državi. Zaradi njihove važnosti bomo v tej in v prihodnjih številkah lista vse te sklepe objavili v celoti.

Največji uspeh tega kongresa pa je njegova popolna enotnost. Vsi sklepi so bili sprejeti soglasno od vseh navzočih delegatov. Razpoloženje za enotnost je bilo tako, da se je dvorana tresla od viharnega navdušenja in ploskanja, če je le kdo omenil besedo enotnost. Kdor je odhajal s kongresa, je odhajal v prepričanju, da je kongres naredil konec razcepljenosti v organizaciji in da je enotnost razrednega strokovnega pokreta nezlomljiva.

Kongres je bil velik dogodek v našem delavskem gibanju, važen mejnik. Vsemu delavstvu Jugoslavije je vtil poguma in pokazal v svojih sklepih pot za poboljšanje njegovega položaja, to je pot enotnosti in borbe. Sovražnikom proletariata pa je pokazal, da je delavstvo Jugoslavije sila, ki je ne bo tako lahko spraviti ob njegove zaslužene pravice.

Sklepi kongresa URSS-a Tarifna politika strokovnega gibanja

Na podlagi podanih poročil o ekonomskem in socialnem položaju delavcev in nameščencev ter pregleda gibanja delav. in namešč. mezd in stanja števila brezposelnih, konstatira IV. kongres URSS-a:

1. Delavske mezde od l. 1930. nprestanopadajo, kar kaže indeks zavarovane delavske mezde, ki je l. 1930. znašala povprečno 27,76 Din, a v l. 1937. padla na vsega 21,74 Din. Žene in mladina so redno slabše plačani od odraslih moških in procent njihove mezde je mnogo nižji od spređaj navedenega.

2. Kriza kap. sistema, propadanje kmečkih gospodarstev, kar je prišlo kot posledica gospodarske krize, nesorazmerje med cenami kmečkih in tvorničkih proizvodov, kapitalistične, trgovske in bančne špekulacije, vse to je povzročilo proletarizacijo velikega števila kmetov in jih prisililo, da zapuste vasi in gredo v mesta, da pred delavnicami in tvornicami ponujajo svojo delovno silo. Navedeni razlogi, radi katerih se je zmanjševala ekonomska sila in kupna moč odjemalcev vasi in mest, so vrgli iz gospodarskega procesa veliko število delavcev in ustvarili armado 200.000 brezposelnih delavcev in nameščencev.

3. Racionalizacija dela, ki se uvaja v kapitalističnih podjetjih, s pomočjo tehničnih sredstev, akordnih tarif, priganjalnih sistemov in ostalih sredstev, ki jih uporabljajo kapitalisti za pokoritev in postopno uničenje delavcev, hudo demoralizirajo in krojnimi polami.

ke ter povesti Bartola, Mohoričeve, Godine, Špurove itd. V majski številki piše Fr. Vodnik o »Ideji demokracije v književnosti«, Borko o Parizu, Rob o romunski Ciriki, Čufar ima povest iz ječe »Gospod in ušivec«. — »Sodobnost« prinaša v let. štev. važne Poljančeve razprave o fašizmu, rasizmu, narodnih tradicijah. Za delavstvo je zelo poučen pol. obzornik kakor tudi drugi članki, saj revija posveča vso skrb vprašanjem slov. delovnega ljudstva. Objavlja tudi pesmi in povesti. Ureja jo Ferdo Kozak. »Ženski svet« je prvovrstna ženska revija s poučnimi članki, leposlovnimi prišpevkji in krojnimi polami.

zirajo in čezmerno izčrpavajo delovno silo delavcev in nameščencev.

4. Kolektivne pogodbe, ki so jih delavci dobili s svojo borbo, delodajalci vsakodnevno izigravajo, obstoječe delavske mezde, ki so zagotovljene s kolektivnimi pogodbami, se pa znižujejo. To dejstvo težko zadeva delavce, ker niti eno zakonsko določilo ne vsebuje hitrih postopkov in načinov »naredjenja« = pravzaprav — ukazov), s katerimi bi se kolektivnim pogodbam priskrbelo spoštovanje. Zaradi takega stanja se morajo delavci često zateči k momentalnim prekinitvam z delom. Ovir obrambnim akcijam, ki jih delavci izvajajo, predstavljajo določila Uredbe o minimalnih mezdah. V primeru izzvitnih prekinitev dela se delavce kaznuje, a s tem se daje stvarna zaščita delodajalcem, delavci pa trpe veliko moralno in materialno škodo ter nepravilnost.

5. Higijenske ureditve tvornic, delavnic in rudnikov so, kljub obstoječim določilom o zakonski zaščiti delavcev, v takem stanju, da so bili delavci prisiljeni podzvzeti in svrhu zaščite svojega zdravja in življenja poleg rednih pritožb tudi obrambna strokovna gibanja.

6. Da bi preprečili upravičene proteste in odpre delavcev in onemogočili izvajanja tarifno-stavkovnega gibanja, mečejo delodajalci z dela delavske zaupnike in organizirane delavce, a kot nadaljno mero uvajajo sistem posebne kontrole privatnega življenja in gibanja delavcev ter nasilno vplivajo na njihova organizacijska in ideološka pojmovanja. Proti takim postopkom so se delavci v mnogih primerih prisiljeni boriti tudi s prekinitvijo dela v podjetjih.

7. Delavske stavke v l. 1936. in 1937. so razgibale množice organiziranega in neorganiziranega proletariata v borbo za delavske pravice. V doslej vodenih tarifnih gibanjih so v mnogih primerih posamezne poklicne strokovne organizacije nastopale in izvajale popolnoma samostojne akcije brez potrebne konsultacije sindikalnih forumov, kar je v nekih slučajih začete akcije dovedlo do težkoč moralne in materialne prirode.

Na podlagi iznesenih konstatacij IV. kongres URSS-a

sklene:

1. Naj centrala URSS-a s svojimi sestavnimi organizacijami, v skupnosti z ostalimi razrednimi sindikalnimi organizacijami, uporabi vse razpoložljive organizirane sile v borbi za povečanje delavskih mezd; pri izvajanju te borbe je v prvi vrsti potrebno posvetiti največjo pažnjo dvigu mezd delavnim ženam in mladini, ki so najbolj izkoriščani.

2. Naj gibanje kot celota izvede najboljšo akcijo po delavnicah in izven delavnice za zaposlitev brezposelnih delavcev. Naj se mezde delavcev, zaposlenih pri javnih delih, izenačijo z mezdami delavcev, zaposlenih v privatnih podjetjih. Naj bo pomoč brezposelnim delavcem v vsem času trajanja brezposelnosti stalna in naj se ta pomoč krije z eksistenčnimi potrebami delavcev in nameščenci ter njihovih družin.

3. Izvede naj se široko organizirana propaganda za ukinitve akordnega dela v vseh podjetjih in pri vseh posl. Naj se prekomerna racionalizacija dela, ki škodljivo deluje in preveč izčrpa fizično moč delavcev, odklanja in naj se proti njeni ureditvi vodi sistematska, dobro dokumentirana kampanja.

4. Da bi mogli delavci doseči kolektivne pogodbe in da bi se tem pogodbam priskrbelo najpopolnejše spoštovanje, je potrebno dvigniti tarifno-stavkovne akcije na višjo stopnjo in organizirati jih istočasno na vse gospodarske veje. V to svrhu je potrebno delati na ustvarjanju enotnosti delavcev iz vseh organizacij, da ne bi v vrstah samih delavcev bilo težkoč za pravilno izvajanje borbe za postavljene naloge. Radi lažjega pregleda gospodarskega delovnega tržišča, se centrali URSS-a stavlja v dolžnost, da organizira obveščevalno službo za vse gospodarske veje, ki bo dajala sindikalnim organizacijam na razpolago vse potrebne podatke. V cilju obrambe kolektivnih pogodb je potrebno voditi borbo za umaknitev škodljivih odredb Uredbe o minimalnih mezdah, da bi se omogočila delavcem neovirana obramba doseženih pridobitev.

5. Da bi se v podjetjih izvedle higijenske ureditve in zaščitne mere v cilju zaščite življenja in zdravja delavcev, a ker je inspeksijska služba prešlaba, bo gibanje posvetilo posebno pažnjo in podpiralo ter vodilo vse akcije v tej smeri.

6. Poleg zahtev za zakonsko zaščito mora sindikalno gibanje s pomočjo organizirane sile delavcev v bodoče čuvati ustanovo delavskih zaupnikov. Sindikalno gibanje mora najodločnejše pobijati poskuse delodajalcev, da se delavcem vsilijo one organizacije, ki jih žele sovražniki delavcev, kakor tudi željo delodajalcev, da kontrolirajo življenje delavca izven delavnice.

7. Centrala URSS-a, v skupnosti s pokrajinskimi odbori, bo takoj izdelala navodila za koordinacijo tarifnih in socialno

političnih akcij, da bi se mogla v bodoče vršiti koristna uporaba organiziranih sil v borbi za vsako postavljeno nalogo, ki se izvršuje v okviru sindikalnega programa. Vsem sindikalnim organizacijam se priporoča, da v bodoče s posredovanjem centrale, oblastnih in kraj. odborov URSS-a vrše medsebojno konsultacijo za izvajanje tarifnih akcij in da v to svrhu vzpostavijo centralne borbene fonde kot rezervni sklad.

Nameravane akcije vseh organizacij, v kolikor so izvršene v soglasju s forumi gibanja, bo gibanje kot celota pomagalo. Tam kjer so, poleg organiziranih delavcev, v borbi tudi neorganizirani delavci, je dolžnost gibanja, da te akcije podpre, v kolikor se ti stavijo pod disciplino in vodstvo sindikalnega gibanja.

Organizacijska in akcijska enotnost

Na podlagi podanega referata o notranjih odnosih v URSS-u in odnosih do organizacij izven URSS-a, ki so na razredni osnovi, in do organizacij, ki so na nerazredni osnovi, IV. kongres konstatira:

1. Da so se ekonomske in politične prilike kakor tudi metode borbe kapitalističnega razreda v poslednjem deceniju delno izpremenile.

2. Da je kapitalistični razred v času nastopa zadnje gospodarske krize odvel delavskemu razredu vse do takrat dosežene glavne pridobitve, kot so osnovne meščanske svoboščine, pravo štrajka in sindikalne koalicije, ter poskuša še nadalje poslabšati položaj delavskega razreda.

3. Da kapitalisti nastopajo proti delavskemu razredu enotno in frontalno v pravcu koordinacije svojih ekonomskih in političnih organizacij, a za zaščito razrednih interesov ter onemogočenja ekonomske in socialno-politične borbe delavskega razreda.

4. Da kapitalisti s pomočjo vladajočih političnih strank ustanavljajo delavske strokovne organizacije s fašističnimi tendencami (Jugoras, JNS, klerikalne). Da skušajo kapitalisti, s pomočjo bivših političnih strank, izkorističujoč nerešeno nacionalno vprašanje Hrvatov in svobodoljubne težnje delavcev, pod ideološkimi strankarskimi parolami zbrati delavce v zasebne poklicne (? — »stručne«) organizacije (HRS).

Kongres na podlagi podanih konstatacij sklene:

Naj novoizbrani odbor centralne uprave URSS-a, v skupnosti s sestavnimi organizacijami in pokrajinskimi odbori URSS, dela z vsemi razpoložljivimi sredstvi na tem, da se nasproti kapitalističnemu bloku ustvari razredni sindikalni blok s sledečimi principi:

a) Na strankarsko-politični nezavisnosti vseh sestavnih organizacij znotraj URSS-a in vseh sindikalnih grupacij izven sestava URSS-a.

b) Da se dosedanje začasno in neobvezno neakcijsko sodelovanje z organizacijami razrednega značaja in organizacijska povezanost, privede na polno akcijsko in organizacijsko povezanost, da se ta organizacijska povezanost formira na bazi kartela, na čelu katerega bi stal stalen odbor za vso državo, ki naj mu pomagajo pokrajinski in krajevni odbori, kjer imajo te grupacije svoje organizacije.

c) Da se v vseh podjetjih, kjer obstajata dve taki organizaciji iz bloka razrednih grupacij, vzpostavijo prav tako skupni akcijski odbori za vodenje skupnih akcij in reprezentiranja razrednega delavskega gibanja; da preneha vsaka medsebojna borba in da prenehajo medsebojni napadi.

d) Da se pri teh skupnih forumih sprejemajo sklepi na principu proletarske demokracije in da vežejo vse sodelavce moralno in materialno.

e) Obči delavski savez Jugoslavije se sprejema v sestav organizacije URSS-a, v kolikor osvoji in izvrši sklepe II. rednega kongresa URSS-a, ki se je vršil 27. in 28. septembra 1934 v Zagrebu.

f) Kongres sprejema na znanje delo izvršilnega odbora URSS-a na stopitvi istodolžnih organizacij in stavlja v dolžnost centralni upravi, da to delo tudi v bodoče čim intenzivneje nadaljuje, imajoč v vidu tozadevne sklepe zagrebškega in sarajevskega kongresa URSS-a.

g) Da se vprašanje notranje ureditve savezov prepušča sklepom kongresov samih savezov, ali hočejo urediti svoje saveze notranje in organizacijsko na centralistični, federativni ali avtonomni osnovi.

h) Naj se poskuša z organizacijami, ki ne stoje na razredni osnovi, a koreninijo v delavstvu ter niso fašistične, vzpostaviti akcijsko enotnost v akcijah za vsakodnevne zahteve in potrebe delavskega razreda, v kolikor te organizacije v posameznih konkretnih akcijah sprejmejo sodelovanje.

i) Naj daje izvršilni odbor centralne uprave URSS-a inicijative in vodi vse akcije na socialno-političnem polju, v pravcu zaščite delavskega razreda.

j) Naj skuša izvršilni odbor centralne uprave URSS-a reševati vse spore v savezih, v svojih organizacijah, po principu proletarske demokracije ter na bazi statutarnih predpisov in sklepov kongresa, imajoč stalno na umu interese celote gibanja in ohranitev organizacijske in akcijske enotnosti našega sindikalnega gibanja. Če

bo delala tako, bo centralna uprava URSS-a najbolje vršila red in disciplino v gibanju, opravičila bo vnilno vlogo v celotnem gibanju. Izključitve članov in posameznih organov gibanja radi taktičnega nestrinjanja, se ne odobrava.

Po kovinarskem kongresu

Dne 10. in 11. aprila t. l. se je vršil v Beogradu kongres SMRJ. Z ozirom na položaj, ki je nastal po notranjih sporih v slovenskem delu SMRJ, smo zlasti slovenski kovinarji zelo mnogo pričakovali od njega. Od tega kongresa je bilo v veliki meri odvisno, ali bo naše kovinarsko gibanje premagalo sedanje težave in se v popolni enotnosti dalje razvijalo, ali pa ga bodo še dalje dušile nezdrave razmere.

Od vsega začetka je treba ugotoviti, da pomeni kongres znaten korak naprej. Kongres je bil veličasten znak težnje kovinarskega delavstva, da naj bo njihova strokovna organizacija enotna, da naj v njej vladajo sodružni odnosi in da naj bo v njej mesta za vse razredno zavvedno delavstvo, ne glede na politično prepričanje. Ves kongres je potekel v duhu te enotnosti in soglasnosti. Kovinarski delegati so odšli s kongresa v globokem prepričanju, da je enotnost kovinarskega delavstva trdna in nerazrušljiva. Ta zavest bo nedvomno privedla do nove rasti SMRJ, pomagala pa bo tudi v Sloveniji, da se bodo ob vsestranski pripravljenosti prebrodile težave, ki še obstoje.

Bilo bi pa nepravilno, če bi ne opozorili tudi na slabe strani kongresa. Obstal je na pol pota. Sprejeti so bili nekateri sklepi, ki bodo v veliki meri otežili tako vsakdanje tarifne boje kovinarjev, kakor tudi enotnost delavstva v teh bojih. Na kratko izražene bi bile slabosti kongresa zlasti v naslednjem:

1. Sklepi o tarifni politiki SMRJ uvajajo prevelik centralizem. Za vsako tarifno akcijo se zahteva sklep centrale SMRJ. Prav tako je le od nje odvisna odpoved ali zaključitev kolektivne pogodbe. Očitno je, da bo tak centralizem v napoto tarifni borbi našega delavstva, da bi bila kontrola centrale in predhodni sporazum podružnice z njo, kjerkoli je to le mogoče, čisto razumljiv in potreben ukrep.

2. Resolucija o tarifni politiki SMRJ odbija »kot nepravilno politiko, kolektivnega podpisovanja ene in iste kolektivne pogodbe s strani organizacij raznih smeri.« Ta sklep je dejansko vperjen proti enotnosti delavstva raznih smeri v večjih strokovnih akcijah in očitno slabi aktivnosti delavstva v strokovni borbi. Zlasti danes bi bila enotnost vsega našega delavstva izredno potrebna. Da pa je mogoča in da daje dobre rezultate, nam dokazujejo živi primeri.

3. Kar se tiče notranjega položaja v SMRJ je sicer kongres odobril obnovo oblastnih odborov, toda ne kot na demokratičen način izvoljene organe kovinarskega delavstva posameznih pokrajin, temveč kot predstavnike centrale, ki jih ona sama postavlja. Taka rešitev pa je slabša kot nobena, ker le še bolj omejuje demokracijo znotraj organizacije.

4. Četrta slabost kongresa pa je v tem, da ni jasneje izrazil svojega stališča glede izključenih članov v Sloveniji. Saj je vendar popolnoma jasno, da se ne da govoriti o enotnosti, istočasno pa zapirati vrata v organizacijo tistim, ki so v nešteti bojih dokazali svojo zvestobo delavskim interesom in SMRJ, tistim, ki so zlasti v sedanjem trenutku v Sloveniji najmočnejša opora nerazrušljivosti SMRJ kot organizacije vsega delavstva Jugoslavije.

Ne dvomimo, da ti sklepi niso take prirode, da bi se ob dobri in enotni volji ne mogli spremeniti. Dokaz za to je razpoloženje kongresa, ki je v polni meri dokazalo, da stoji vse naše delavstvo za enotnost. Tembolj, ker se v tem oziru jasneje in odločnejše izražajo tudi sklepi URSS-ovega kongresa v Zagrebu, ki je na manifestativen način izrazil voljo vsega delavstva Jugoslavije po enotnosti.

Naloga, ki se po kongresu SMRJ po-

Tekstilni spor likvidiran

V našem tisku smo že večkrat pisali o tekstilni organizaciji, da je potrebno, da se stvari razčistijo. Dne 15. aprila je bila v Ljubljani konferenca med predstavniki Ursa iz Beograda, Saveza tekstilno odelnih radnika iz Zagreba, Strokovne komisije in Splošne del. strokovne zveze. Na podlagi sklepa te konference je podsavez Saveza tekstilno odelnih radnika (STOR) v Ljubljani na svoji seji 3. maja o tem sklepu razpravljala ter poslala Splošni del. strok. zvezi sledeči dopis:

Ljubljana, 9. maja 1938.

Sodružni

Centralni upravi Splošne delavske strokovne zveze

Ljubljana.

Dragi sodrug!

Na podlagi sklepa konference, ki se je vršila med predstavniki URS-a iz Beograda, Saveza tekstilno odelnih radnika iz Zagreba, Splošne del. strok. zveze in Strokovne komisije iz Ljubljane glede pripadnosti in organiziranja tekstilnih delavcev v Sloveniji, je podsavez STOR-a na svoji seji dne 3. maja sklenil likvidirati svoje podružnice in delovanje v Sloveniji ter napotiti svoje članstvo v SDSZ.

Podsavetsna uprava STOR-a želi, da se uredijo razmere med SDSZ in STOR-om tako, kakor je bil napravljen sporazum med temi organizacijami.

1. Da se čimprej osnuje tekstilna podzveza in da se določi delokrog in razmere do centralnega odbora SDSZ.

2. Da SDSZ prizna tekstilnim delavcem vse pravice in čas članstva v STOR.

3. Da se izvrši sestanek predstavnikov SDSZ in podsaveza STOR in se uredijo vse tekoče organizacijske stvari in porazgovori o bodočem delu:

a) da se takoj prične s široko akcijo za organiziranje tekstil. delavstva v SDSZ;

b) da se takoj prične in ukrene vse potrebno, da se bo v tovarnah uveljavila kolektivna pogodba. Napravijo se naj na merodajnih mestih potrebne intervencije.

Zelimo tudi, da se zopet sprejmejo v organizacijo SDSZ vsi oni člani, ki so bili zaradi tekstilne stavke in zaradi taktičnih razlik izključeni iz SDSZ.

Mislimo, da je v interesu SDSZ in vsega tekstilnega delavstva, da se to izvrši, ker bi s tem bile odstranjene mnoge ovire, da se vse tekstilno delavstvo zbere v SDSZ. Mi bomo vplivali z vso silo na vse članstvo našega podsaveza, da z vsemi močmi dela za okrepitev SDSZ.

Le tako, če se ti pogoji izpolnijo, bo mogoče pridobiti tekstilno delavstvo, da se organizira v SDSZ.

S sodružnim pozdravom

za: Ujedinjeni savez tekstilno odelnih radnika i radnica Jugoslavije, podsavez Ljubljana:

Leskošek Franc. — Sluga Franc.

Dne 10. maja so se predstavniki podpisanih organizacij sestali in napravili sledeči sporazum:

Zapisnik

Sestali so se:

Leskošek Franc in Sluga Franc za Savez tekstilno odelnih radnika in centralni tajnik Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije in se z ozirom na sklepe konference z dne 15. marca 1938 o sodelovanju med Savezom tekstilno odelnih radnika in Splošno del. strok. zvezo za izvedbo skle-

stavlja pred naše kovinarsko delavstvo, je torej, utrditi enotnost, ki je bila skovana na kongresu, poglobljati jo, prizadevati si, da se bodo sklepi kongresa izvrševali v duhu poglobljanja medsebojnih vezi med delavstvom raznih smeri, boriti se za likvidacijo ostankov notranjega spora v slovenskem kovinarskem delavstvu in zastaviti vse sile, da bo naše napredno kovinarsko gibanje raslo po članstvu in moči.

pov navedene konference sporazumeli še o sledečem:

1. da se čimprej osnuje v smislu zvezinih pravil SDSZ podzveza za tekstilno delavstvo in tekstilne sekcije po podružnicah. S posebnim v pravilih predvidenim pravilnikom se določi delokrog in potrebna navodila za poslovanje podzvez. Tak pravilnik bo po zaslišanju prizadetih izdal Centralni upravni odbor zveze.

2. Splošna delavska strokovna zveza prizna vsem onim tekstilnim delavcem, ki so bili v Sloveniji člani Saveza tekstilno odelnih radnika, vsem tam pridobljene članske pravice. Tem članom se bodo brezplačno zamenjale članske izkaznice z izkaznicami SDSZ, v katere se bo vneslo vse prejšnje vplačane prispevke o članarini.

3. Sprejem onih tekstilnih članov, ki so bili radi stavke izključeni, bo obravnaval centralni odbor, če se za sprejem prijavijo.

4. Iz saveza Tekstilno odelnih radnika pristopivši člani jemljejo pravila in pravilnik SDSZ na znanje in ravnanje.

5. Končno je sporazumljeno, da se takoj prične s široko akcijo za organiziranje tekstilnega delavstva v SDSZ in prične s potrebnimi ukrepi, da se bo obstoječa kolektivna pogodba striktno izvajala.

V Ljubljani, dne 10. maja 1938.

za: Splošno delavsko strokovno zvezo Jugoslavije:

Predsednik: Svetek. Tajnik Jakomin.

za: S. T. O. R.:

Sluga Franc. Leskošek Franc.

Tako je bila ta pereča točka v Ursovem gibanju rešena. Pravo delo za organizacijo se mora šele pričeti. Dolžnost vseh članov Saveza tekstilno odelnih radnika je, da prestopijo v Splošno del. str. zvezo, da bodo disciplinirani in se ravna po pravilih te zveze, njihova naloga je tudi, da vodijo močno kampanjo za pridobivanje novega članstva v Zvezo ter da postanejo avantgarda v borbi za delavske pravice, za kruh, mir in svobodo.

Drobne novice

Oboroževanje po svetu. Letos je francoski vojni proračun dvakrat večji kot je bil l. 1931., nemški osemnajstkrat večji kot l. 1931., ameriški je skoro dvakrat večji kot l. 1931., angleški petkrat, italijanski petkrat, japonski pa več kot petkrat večji.

Star latinski pregovor pravi: Če hočeš mir, pripravljaj vojno. Kdo še verjame, da današnje priprave na vojno pomenijo mir.

Delavske mezde v Nemčiji. »Metalski radnik« z dne 8. aprila poroča, da je po podatkih državnega statističnega urada v Nemčiji v časopisu »Wirtschaft und Statistik« od 1. marca 1938 znašala:

1. skupna vsota izplačanih delavskih mezd v Nemčiji l. 1929. 17.400.000.000 mark; l. 1937. 12.100.000.000 mark;

2. povprečna mezda na uro (vseh v industriji zaposlenih oseb: delavcev, delavk in mladoletnih delavcev, brez odbitkov za razne dajatve): l. 1929. 119 pfenigov, l. 1937. 71 pfenigov;

3. vsota opravljenih delovnih ur je znašala: l. 1929. 14.600.000.000; leta 1937. pa 16.200.000.000.

Okrog 40% nominalne mezde se odbije nemškemu delavcu za službeni davek, nemško delavsko fronto, bolniško blagajno, brezposelno in invalidsko zavarovanje.

Poraba sladkorja v Jugoslaviji in drugod. Danska 50 kg letno po 4.08 Din; Anglija 49.1 kg po 3.74 Din; Italija 7 kg po 14.20 Din; Jugoslavija 4 in pol kg po 13 Din; Bolgarija 3.6 kg po 12.32 Din; Albanija 3 kg letno po 12.15 Din.

(»Politika«)

Število nemških organizacij v Jugoslaviji (l. 1938; v oklepaju število organizacij l. 1931): Vojvodina 133 (22), Slavonija 66 (0), Srem 27 (2), Slovenija 22 (4), Bosna 8 (0). Skupno l. 1938. 256 (l. 1931: 28).

OPOZORILO

Uredništvo je z več strani naprošeno, da opozori delavsko javnost na nekega sumljivega človeka, ki obiskuje naročnike lista in izsiljuje in berači pri njih denar. Kakor sam pravi se piše Jamnik ali Jamnikar (?) in trdi, da je bil dolgo politični jetnik, obenem se izdaja za zelo važno osebnost v delavskem gibanju. Po informacijah uredništva tak človek ne obstoja. Gre torej ali za nadležnega berača ali za provokaterja in v vsakem slučaju opozarjamo pred njim.

IZ UPRAVE

Ali je kje kak naročnik, ki misli, da nam podjetniki ali država daje denar za izdajanje lista? Gotovo ga ni. Zato je naravna dolžnost vsakega zavednega čitatelja, da poravna naročnino. Ni naša krivica, če list ne izhaja redno, ampak pomanjkanje denarnih sredstev in drugi vzroki. Vsak naročnik mora vedeti, da denar, ki ga plača za naročnino, v **no-benem slučaju** ne bo izgubljen!

Poravnaj naročnino! Zbiraj za tiskovni sklad!

Narodna strokovna zveza in sklepi URSS-a

Glasilo Narodne Strokovne Zveze »Nova Pravda« je prinesla v svoji 18. številki z dne 5. maja naslednje pripombe k URS-ovem kongresu v Zagrebu:

Prepad med kapitalizmom in proletariatom postaja vse večji, kljub naporom, da bi se premostil. Ta razdor v največji meri pospešuje nesmiselno postopanje kapitalizma, ki na eni strani modernizira proizvodnjo do skrajnosti in s tem vedno bolj omejuje možnost zaposlitve, na drugi strani se pa z največjo konservativnostjo upira izboljšanju delavskega položaja. In dočim se bogastva kapitalističnih slojev stalno večajo, življenjski standard delavcev, ne samo da ne raste, ampak v mnogih primerih celo pada. Borba med obema nasprotnikoma je zelo neenakna. Na eni strani stoji kapital, močno zakoreninjen v narodnem gospodarstvu, do popolnosti organiziran in napram delavstvu čudovito neenoten, na drugi pa delavstvo, materialno odvisno in poleg vsega še razcepljeno v borbi na tisoče delcev. Idealna in približno enaka borba med kapitalizmom in delavstvom bi bila, če bi delavstvo tvorilo enotno organizacijo, kar bo pa še dolgo samo neustvarljiva iluzija. Dokler bodo različni ljudje, bodo različna mišljenja in seveda tudi različne organizacije. Ali vsakdo ima do svojega lastnega prepričanja tudi polno pravico in mi vedno stojimo na stališču, da je vsako uniformiranje duha največji prestopnik proti človeškemu dostojanstvu. Iz teh obzirov se ne moremo protiviti obstanku delavskih organizacij, razdeljenih na podlagi svetovnih nazorov, pač pa poudarjamo, da ideološka razlika ne sme biti ovira, da bi delavstvo v borbi za svoje pravice ne stopalo v strjenih vrstah.

Toda ravno v pogledu skupnega nastopa vseh delavskih organizacij v meznem gibanju so mišljenja še vedno močno razdeljena. Ni še dolgo, kar smo čitali, da HRS odklanja sodelovanje z URSSJ. Na kongresu SMRJ v Beogradu pa smo slišali ravno obratno željo zastopnikov iste organizacije po samostojnem nastopu v vseh akcijah. Vprašanje skupnega nastopa delavskih organizacij je silno važno in čeprav ni dvoma v pravilnost ene in edine rešitve, vendar se še vedno vodi o njem živahna polemika.

S tem v zvezi je v poslednjem času najbolj zapažena odločitev kongresa URSSJ v Zagrebu, kjer so se v posebni resoluciji odločili za enoten nastop. Najznačilnejši del resolucije se glasi:

»...Dosedanje začasno in neobvezno akcijsko sodelovanje z organizacijami s klasnim obeležjem in organizacijska nepovezanost se mora dovesti do popolne akcijske enotnosti, ki naj se formira na bazi kartela, na čelu katerega bi stal stalen odbor za vso državo, seveda s sodelovanjem pokrajinskih in krajevnih odborov, kjer imajo te grupe svoje organizacije.«

Zelo lepa odločitev kongresa URSSJ, ki jo lahko pozdravimo, ako je dobro namerna in iskreno mišljena. Enoten delavski nastop v borbi proti kapitalizmu je nujnost, ki se mora ustvariti v najbližji bodočnosti in ki je mogoče kljub diferenciaciji delavskih organizacij na idejni podlagi. Ali smo že kdaj videli kapitalistično strujo neenotno in razbito na podlagi »ideoloških« razlik? Nikdar! Niti vera, niti narodnost, niti razlika svetovnih nazorov jih ne razdvaja v borbi za — dobičkom. In zakaj bi delavstvo na zunaj ne tvorilo enotne fronte, saj je vendar povezano s skupnimi interesi? Zakaj bi lomilo svoje udarne sile na ideolo-

ških čereh, kadar je v vprašanju njihov obstanek in dobrobit njihovih družin?

Ali kolikor je odločitev kongresa URSSJ lepa, toliko je tudi nevarna, kajti delavstvo je mnogokrat že na lastni koži občutilo neresnost in neiskrenost, s katero so ravno organizacije, včlanjene v tem savezu, izkoriščale zaupanje delavstva in ga poganjale v brezsmiselne in že v naprej izgubljene akcije. In kje imamo danes garancijo, da se kaj takega v bodoče ne bo dogajalo? Če hoče URSSJ resno in odkritosrčno sodelovanje z vsemi organizacijami, mora najprej onemogočiti zlonamerno izkoriščavanje akcijske enotnosti in preprečiti ekstremnim elementom, da bi jo zlorabljali v svoje destruktivne namene. Delavske akcije so potrebne hladno mislečih, preudarnih in poštenih voditeljev. URSSJ mora najprej zagantirati, da bodo vse njegove organizacije spoštovale načelo, ki ga je usvojil zagrebški kongres:

»Da se bodo ob skupnih nastopih delavstva iznašale odločitve na principu proletarske demokracije in vezale vse sodelovalce moralno in materialno.«

Le na taki podlagi bo enoten nastop delavstva mogoč in uspešen.

Ni dvoma, da bo sleherni zagovornik delavske enotnosti z veseljem pozdravil bistvo gornje izjave »Nove Pravde«, pripravljenost namreč na akcijsko enotnost s strokovnim organizacijami drugih smeri. Naše mnenje je, da v tem trenutku že skupna obramba svobode strokovne organizacije in akcije zahteva enoten nastop vseh treh strokovnih organizacij. Oklevanje v tej elementarni potrebi se bo drago poplačalo celokupnemu našemu strokovnemu gibanju.

Toda, kakor nas veseli načelen pristanek »Nove Pravde« na akcijsko enotnost, moramo vendar odločno zavrniti očitke, ki jih »Nova Pravda« pošilja na naslov URS-ovih organizacij. Rezultati dokazujejo, da je ogromna večina akcij, ki so jih vodile URS-ove organizacije, končala z uspehom. Kjer so končale z neuspehom je bila po pretežni večini kriva neenotnost delavskih vrst, ne pa morda delovanje kakih »ekstremnih elementov«. Razen tega si je treba biti na jasnem še v eni točki: polna akcijska enotnost našega strokovnega gibanja bo dosežena le tedaj, kadar bo zares zajela vse delavstvo. Če misli »Nova Pravda« s svojo pripombo na URS-ov naslov izločiti iz akcijske enotnosti velik del slovenskega delavstva, tedaj je treba že v naprej pibiti: **to je polovičarsko delo, ki ne bo dalo pozitivnih rezultatov.**

Dvomimo, da je danes, ko se je kongres URS-a izrekel na tako manifestativen način za delavsko enotnost, pametno in za delavstvo koristno, prinašati omejitve in pridržke glede tega, kateri del razrednega delavskega gibanja more in kateri naj ne bo pritegnjen k akcijski enotnosti. Slej ko prej ostane naše mnenje: **akcijska enotnost naj bo popolna.** Čim bolj bo ona popolna, tem lažji bo sporazum o taktičnih vprašanjih v strokovni borbi, tem manj bo spornih vprašanj in sklicevanj na »ekstremne elemente«.